

Erfgoedverordening 2011 gemeente Werkendam

HOOFDSTUK 1 ALGEMENE BEPALINGEN Erfgoedverordening 2011 gemeente Werkendam

Artikel 1 Begripsbepalingen

Deze verordening verstaat onder:

1. *Monument*:
  1. onroerende zaak die van algemeen belang is wegens zijn schoonheid, betekenis voor de wetenschap of cultuurhistorische waarde;
  2. terrein dat van algemeen belang is wegens een daar aanwezige zaak als bedoeld onder 1.1.
  2. *Archeologisch verwachtingsgebied*: terrein dat in overeenstemming met de bepalingen van deze verordening is aangewezen vanwege zijn betekenis voor de gemeentelijke archeologische monumentenzorg en geregistreerd is op de gemeentelijke archeologische beleidskaart.
  3. *Bodemarchief*: alle informatie die in de bodem ligt opgeslagen en daarin terecht is gekomen door activiteiten van mensen en door natuurlijke processen.
  4. *Gemeentelijke archeologische beleidskaart*: kaart met een ruimtelijke presentatie van de gemeentelijke archeologische verwachtingsgebieden en het te voeren beleid, vastgesteld door het bevoegd gezag.
  5. *Beschermd monument*: beschermd monument als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (beschermd rijksmonument).
  6. *Beschermd gemeentelijk monument*: monument als bedoeld in artikel 1 sub 1 dat in overeenstemming met de bepalingen van deze verordening is aangewezen en geregistreerd als gemeentelijk monument.
  7. *Gemeentelijke monumentenlijst*: de lijst waarop zijn geregistreerd de overeenkomstig de bepalingen in deze verordening als beschermd gemeentelijk monument aangewezen zaken en terreinen.
  8. *Gemeentelijk cultuurhistorisch waardevol object*: onroerend cultuurhistorisch waardevol object of terrein dat qua schoonheid en vanwege het stedenbouwkundig-, architectonisch-, en / of landschappelijk beeld van algemeen belang is.
  9. *Beschermd gemeentelijk cultuurhistorisch waardevol object*: object als bedoeld in artikel 1 sub 8 dat in overeenstemming met de bepalingen van deze verordening is aangewezen en geregistreerd als beschermd gemeentelijk cultuurhistorisch waardevol object.
  10. *Lijst van gemeentelijke cultuurhistorisch waardevolle objecten*: de lijst waarop zijn geregistreerd de overeenkomstig de bepalingen in deze verordening als gemeentelijk cultuurhistorisch waardevolle aangewezen objecten en terreinen.
  11. *Beeldkwaliteitsplan*: een plan opgesteld als aanvulling op het ruimtelijk plan, dat zich doorgaans vooral richt op functionele kwaliteiten en dat de na te streven beeldkwaliteit beschrijft.
  12. *Beschermd gemeentelijk stads- of dorpsgezicht*: groepen van onroerende zaken die van algemeen belang zijn wegens hun schoonheid, hun onderlinge ruimtelijke of structurele samenhang dan wel hun wetenschappelijke of cultuurhistorische waarde die in overeenstemming met de bepalingen van deze verordening zijn aangewezen en geregistreerd als gemeentelijk stads-of dorpsgezicht.
  13. *Lijst van beschermde stads- of dorpsgezichten*: de lijst waarop zijn geregistreerd de overeenkomstig deze verordening als beschermd gemeentelijk stads- en dorpsgezicht aangewezen gebieden.
  14. *Kerkelijk monument*: monument, dat eigendom is van een kerkgenootschap, kerkelijke gemeente of parochie of van een kerkelijke instelling en dat tevens uitsluitend of voor een overwegend deel wordt gebruikt voor de uitoefening van de eredienst.
  15. *Gemeentelijke cultuurhistorische beleidskaart*: kaart met een ruimtelijke presentatie van de gemeentelijke cultuurhistorisch waardevolle gebieden en het te voeren beleid, vastgesteld door het bevoegd gezag;
  16. *AMK*: Archeologische Monumentenkaart;
  17. *AMZ-proces*: Archeologische Monumentenzorg, de ruimtelijke procedure voor archeologisch onderzoek die gekoppeld is aan de Wet op de Archeologische Monumentenzorg 2007;
  18. *Terrein van archeologische waarde (AMK beschermd)*: gebied of terrein dat zich bevindt in de zone die op de gemeentelijke archeologische beleidskaart van de gemeente Werkendam is aangeduid als categorie 1 en waar archeologische waarden, door onderzoek en/of in combinatie met andere bronnen zijn aangetoond, die als behoudenswaardig kunnen worden gekarakteriseerd.
  19. *Terrein van archeologische waarde (terrein onbeschermd en historische kern)*: gebied of terrein dat zich bevindt in de zone die op de gemeentelijke archeologische beleidskaart van de gemeente Werkendam is aangeduid als categorie 2 en waar archeologische waarden, door onderzoek en/of

- in combinatie met andere bronnen zijn aangetoond, die als behoudenswaardig kunnen worden gekarakteriseerd.
20. *Archeologische vindplaats*: is een zone met een straal van 50 m waarin de aanwezigheid van archeologische resten is vastgesteld, die op de gemeentelijke archeologische beleidskaart van de gemeente Werkendam is aangeduid als categorie 3.
  21. *Onbekende archeologische verwachting*: gebied of terrein waarvoor een onbekende archeologische verwachting geldt waar ontgroning heeft plaatsgevonden. Waar onvoldoende gegevens bekend zijn om te bepalen in hoeverre zich beneden de ontgroning nog archeologische resten kunnen bevinden die op de gemeentelijke archeologische beleidskaart van de gemeente Werkendam is aangeduid als categorie 3.
  22. *Verdronken nederzetting*: een gebied of terrein waarin een verdronken dorp zich zou kunnen bevinden. waarvan de daadwerkelijke begrenzing niet onomstotelijk vaststaat die op de gemeentelijke archeologische beleidskaart van de gemeente Werkendam is aangeduid als categorie 3
  23. *Hoge archeologische verwachting*: gebied of terrein dat zich bevindt in de zone die op de gemeentelijke archeologische beleidskaart van de gemeente Werkendam is aangeduid als categorie 3 en waarvan op basis van historische, geologische en of bodemkundige opbouw, een hoge dichtheid aan archeologische sporen/vindplaatsen wordt verwacht.
  24. *Middelhoge verwachting*: gebied of terrein dat zich bevindt in de zone die op de gemeentelijke archeologische beleidskaart van de gemeente Werkendam is aangeduid als categorie 3 en waarvan op basis van historische, geologische en of bodemkundige opbouw, een middelhoge dichtheid aan archeologische sporen/vindplaatsen wordt verwacht.
  25. *Gebied met lage archeologische verwachting*: gebied of terrein dat zich bevindt in de zone die op de gemeentelijke archeologische beleidskaart van de gemeente Werkendam is aangeduid als categorie 4 en waar uitsluitend komafzettingen voorkomen waarin geen locatiegebonden archeologische resten worden verwacht.
  26. *Afgerond AMZ-proces*: gebied of terrein dat zich bevindt in de zone die op de gemeentelijke archeologische beleidskaart van de gemeente Werkendam is aangeduid als categorie 5 waar de archeologische monumentenzorg doorlopen en afgerond is.
  27. *Lopend AMZ-proces*: gebied of terrein dat zich bevindt in de zone die op de gemeentelijke archeologische beleidskaart van de gemeente Werkendam is aangeduid als categorie 6 waar de archeologische monumentenzorg nog loopt en waar vervolgonderzoek nog noodzakelijk is.
  28. *Archeologisch vooronderzoek*: in schriftelijke rapportage vastgelegd inventariserend onderzoek naar de geschiedenis en de archeologische waarden van een locatie in overeenstemming met de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, in de vorm van archeologisch bureauonderzoek of inventariserend veldonderzoek.
  29. *Archeologisch bureauonderzoek*: vorm van archeologisch onderzoek waarbij de aan- of afwezigheid, het karakter en de omvang, de gaafheid, de conservering en de relatieve kwaliteit van archeologische waarden worden bepaald aan de hand van bestaande bronnen over archeologische waarden die voor een bepaald gebied al bekend zijn of worden verwacht.
  30. *Inventariserend veldonderzoek (IVO)*: vorm van onderzoek waarbij extra informatie wordt verworven om het gespecificeerde verwachtingsmodel dat op het archeologische bureauonderzoek is gebaseerd aan te vullen en te toetsen door middel van waarnemingen in het veld.
  31. *Archeologische begeleiding*: vorm van onderzoek waarbij de uitvoering van niet-archeologische werkzaamheden door een archeoloog wordt begeleid..
  32. *Plan van Aanpak*: Een door de opdrachtnemer op te stellen plan voor de uit te voeren werken waarmee beoogd wordt aan de vereisten zoals geformuleerd in het Programma van Eisen te voldoen met een voorstel voor de werkwijze waarmee de in het Programma van Eisen geformuleerde resultaatsverwachtingen bereikt kunnen worden.
  33. *Programma van Eisen*: het Programma van Eisen (PvE) is een door het bevoegd gezag opgesteld of bekrachtigd document dat de probleem- en doelstelling van de te verrichten werkzaamheden van de vindplaats geeft en de daaruit af te leiden eisen formuleert met betrekking tot het uit te voeren werk.
  34. *Bodemingreep*: alle grondwerkzaamheden/ activiteiten die een effect hebben op het voortbestaan van archeologische waarden *in situ*, ook wel bodemverstoring genoemd.
  35. *Bouwhistorisch onderzoek*: onderzoek, in een schriftelijke rapportage vastgelegd, naar de bouwgeschiedenis, de bouwhistorische kwaliteit en de monumentale waarde van een monument.
  36. *Erfgoedcommissie*: de door het college van Burgemeester en Wethouders (op basis van art.15 Monumentenwet 1988) ingestelde commissie of aangewezen instantie, die als taak heeft het college van Burgemeester en Wethouders op verzoek of uit eigen beweging te adviseren over de toepassing van de Monumentenwet 1988, de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, de Erfgoedverordening en andere beleidsterreinen met betrekking tot monumenten, cultuurhistorisch waardevolle objecten en beschermde stads- en dorpsgezichten.
  37. *Vergunninghoudende partij*: een dienst, bedrijf of instelling, erkend door het Centraal College van Deskundigen (CCvD) en werkend volgens de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie.

38. *Deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg*: een door het college van Burgemeester en Wethouders aan te wijzen deskundige op het gebied van de gemeentelijke archeologische monumentenzorg, die als taak heeft het college van Burgemeester en Wethouders op verzoek of uit eigen beweging te adviseren over aspecten de archeologie betreffende (onder andere de toepassing van hoofdstuk 6 "Archeologische verwachtingsgebieden" van deze verordening).
39. *Bevoegd gezag*: bestuursorgaan als bedoeld in artikel 1.1 eerste lid van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.
40. *Vergunning*: een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, of 2.2 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.
41. *Wabo*: Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.
42. *Redengevende beschrijving*: de motivering van het besluit om een object of terrein te beschermen als monument of als beschermd cultuurhistorisch waardevol object.
43. *College*: college van Burgemeester en Wethouders.

Hoofdstuk 2 Aanwijzing gemeentelijke monumenten

Artikel 2 Het gebruik van het monument

Bij de toepassing van deze verordening wordt rekening gehouden met het gebruik van het monument.

Artikel 3 De aanwijzing tot gemeentelijk monument

1. Het college kan, al dan niet op aanvraag van een belanghebbende, een monument aanwijzen als gemeentelijk monument.
2. De aanwijzing wordt gebaseerd op een redengevende monumentbeschrijving aan de hand van selectiecriteria die door het college zijn vastgesteld.
3. Voordat het college een kerkelijk monument aanwijst, voert het overleg met de eigenaar.
4. Degenen die in de kadastrale registratie als eigenaar of beperkt gerechtigde staan vermeld, de hypothecaire schuldeisers en - als om de aanwijzing is verzocht - de verzoeker worden in de gelegenheid gesteld te worden gehoord.
5. Met ingang van de datum waarop de eigenaar van een monument de kennisgeving van het voornemen tot aanwijzing als gemeentelijk monument ontvangt, tot het moment dat de registratie als bedoeld in artikel 6 plaats heeft of vaststaat dat het monument niet wordt aangewezen, zijn de artikelen 9 tot en met 13 bij wijze van voorbescherming van overeenkomstige toepassing.
6. Het college kan bepalen, dat ten behoeve van de aanwijzing van een monument als gemeentelijk monument een bouwhistorisch, cultuurhistorisch en/of archeologisch onderzoek wordt verricht.
7. De aanwijzing als beschermd gemeentelijk monument kan geen object betreffen dat onherroepelijk is aangewezen op grond van artikel 3 van de Monumentenwet 1988.

Artikel 4 Termijn van advies en aanwijzingsbesluit

1. De erfgoedcommissie adviseert schriftelijk binnen acht weken na ontvangst van het verzoek van het college. In spoedeisende gevallen kan het vragen van dit advies, met relevante onderbouwing, achterwege blijven.
2. Het college kan de adviestermijn van acht weken met ten hoogste zes weken verlengen, mits zij de aanvrager daarvan tijdig in kennis stelt.
3. Het college beslist binnen twaalf weken na ontvangst van het advies van de erfgoedcommissie.
4. het college kan de in lid 3 bedoelde beslissing, onder opgaaf van redenen, eenmaal voor ten hoogste vier weken verdagen.

Artikel 5 Mededeling van de aanwijzing

1. De aanwijzing als bedoeld in artikel 3 wordt medegedeeld aan degenen, die in de kadastrale registratie als eigenaar of beperkt gerechtigde staan vermeld, aan de ingeschreven hypothecaire schuldeisers en, indien om aanwijzing is verzocht, aan de verzoeker.
2. Het college brengt de raad in kennis van het besluit over de aanwijzing van een gemeentelijk monument.

Artikel 6 Registratie op de gemeentelijke monumentenlijst

1. Het college registreert het gemeentelijke monument op de gemeentelijke monumentenlijst.
2. De registratie van een gemeentelijk monument op de gemeentelijke monumentenlijst omvat:
  - de plaatselijke aanduiding;
  - de datum van de aanwijzing;
  - de kadastrale aanduiding;
  - de tenaamstelling en
  - een beschrijving van het monument.

3. Indien een deel van een onroerende zaak beschermingswaardig is, beperkt de bescherming en registratie zich tot dat specifieke deel. In de beschrijving dient dit tot uitdrukking te komen.

Artikel 7 Wijzigen van de aanwijzing

1. Het college kan de aanwijzing ambtshalve of op aanvraag van een belanghebbende wijzigen.
2. Artikel 3, lid 2, 3, 4, 5, 6 en 7 evenals artikel 4 en 5 zijn van overeenkomstige toepassing op de wijziging.
3. Indien de wijziging naar het oordeel van het college van ondergeschikte betekenis is, kan het in lid 2 gestelde achterwege blijven.
4. De inhoud en de datum van wijziging worden aangetekend op de gemeentelijke monumentenlijst.
5. De wijziging van de aanwijzing wordt medegedeeld aan degenen die in de kadastrale registratie als eigenaar of beperkt gerechtigde staan vermeld en aan de ingeschreven hypothecaire schuldeisers.

Artikel 8 Intrekken van de aanwijzing

1. Indien het college voornemens is de aanwijzing in te trekken zijn artikel 3, lid 2, 3, 4, 5, 6 en 7 evenals artikel 4 en 5 van overeenkomstige toepassing op de intrekking.
2. De aanwijzing wordt geacht ingetrokken te zijn, indien toepassing wordt gegeven aan artikel 3 van de Monumentenwet 1988.
3. De intrekking wordt op de gemeentelijke monumentenlijst geregistreerd.
4. De intrekking van de aanwijzing wordt medegedeeld aan degenen die in de kadastrale registratie als eigenaar en / of beperkt gerechtigde staan vermeld en aan de ingeschreven hypothecaire schuldeisers.

Hoofdstuk 3 Instandhouding van beschermde gemeentelijke monumenten

Artikel 9 Instandhoudingbepaling

1. Het is verboden een gemeentelijk monument, als bedoeld in artikel 1, onder 1, sub 1 en sub 2, te beschadigen of te vernielen.
2. Het is verboden zonder een vergunning van het bevoegd gezag:
  - a. een gemeentelijk monument, als bedoeld in artikel 1, onder 1, sub 1 en sub 2, af te breken, te verstoren, te verplaatsen of in enig opzicht te wijzigen;
  - b. een gemeentelijk monument, als bedoeld in artikel 1, onder 1, sub 1 en sub 2 te herstellen, te gebruiken of te laten gebruiken op een dusdanige wijze, dat het wordt ontsierd of in gevaar gebracht.
3. Het verbod en de vergunningplicht, als bedoeld in het tweede lid, gelden niet indien het college nadere regels stelt met betrekking tot de wijze waarop werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd.

Artikel 10 Kerkelijk monument

Het bevoegd gezag geeft met betrekking tot een beschermd kerkelijk monument geen beschikking ingevolge de bepalingen van artikel 9, tweede lid, dan wel in overeenstemming met de eigenaar, indien en voor zover het een beschikking betreft, waarbij wezenlijke belangen van de godsdienstuitoefening in het monument in het geding zijn.

Artikel 11 Aanvraag vergunning gemeentelijke monumenten

De aanvraag als bedoeld in hoofdstuk 4 (artikel 4.2) Besluit omgevingsrecht voor een vergunning als bedoeld in artikel 9 wordt in drievoud ingediend bij het college. In aanvulling op de gevraagde gegevens kan het college ter beoordeling van de aanvraag nadere gegevens van de aanvrager verlangen, waaronder de resultaten van een bouwhistorisch en een inventariserend archeologisch onderzoek en een cultuurhistorische analyse. Voordat de functie van een gemeentelijk monument wijzigt, dient een bouwhistorisch onderzoek aan het college te worden overlegd.

Artikel 12 Termijnen advies en vergunningverlening

1. In geval van een aanvraag om een vergunning vraagt het bevoegd gezag advies aan de erfgoedcommissie of, indien het een archeologisch monument betreft, een deskundige op het gebied van de gemeentelijke archeologische monumentenzorg;
2. Binnen vier weken na de datum van verzending van het afschrift brengt de betreffende commissie schriftelijk advies uit aan het bevoegd gezag.
3. Het bevoegd gezag beslist op de aanvraag om vergunning, als bedoeld in artikel 11, binnen de termijnen als bedoeld in artikel 3.9 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Paragraaf 4.1.3.3. van de Algemene wet bestuursrecht is van toepassing met uitzondering van artikel 4:20b, derde lid.

4. Het bevoegd gezag kan de beslistermijn van acht weken met ten hoogste zes weken verlengen, mits zij de aanvrager daarvan tijdig in kennis stelt.
5. Het bevoegd gezag kan aan de vergunning voorschriften verbinden betreffende de uitvoering en de materiaaltoepassing.

Artikel 13 Weigeringsgronden

1. De vergunning wordt geweigerd indien de aangevraagde activiteiten zouden leiden tot een onevenredige aantasting van het monument.
2. Een vergunning kan slechts worden verleend indien het belang van de monumentenzorg zich daartegen niet verzet.
3. Bij de beslissing houdt het bevoegd gezag rekening met het gebruik van het monument.

Artikel 14 Intrekken van de vergunning

1. De vergunning kan door het bevoegd gezag worden ingetrokken als blijkt dat:
  - a. de vergunning ten gevolge van een onjuiste of onvolledige opgave is verleend;
  - b. de vergunninghouder de voorwaarden als bedoeld in de verleende vergunning niet naleeft;
  - c. de omstandigheden aan de kant van de vergunninghouder zich zodanig hebben gewijzigd, dat het belang van het beschermde gemeentelijk monument zwaarder dient te wegen;
  - d. niet binnen 52 weken van de vergunning gebruik wordt gemaakt.
2. Van de beschikking tot intrekking wordt een kopie aan de erfgoedcommissie gezonden, indien de beschikking een archeologisch monument betreft, aan de deskundige op het gebied van de gemeentelijke archeologische monumentenzorg;

Hoofdstuk 4 BESCHERMDE Rijksmonumenten

Artikel 15 Vergunning voor beschermde rijksmonumenten

1. Het bevoegd gezag vraagt onmiddellijk advies aan de erfgoedcommissie voordat het beslist op de aanvraag.
2. De erfgoedcommissie adviseert schriftelijk binnen vier weken na de verzenddatum van het verzoek om advies van het bevoegd gezag.
3. Bij overschrijding van de in het tweede lid genoemde termijn wordt de erfgoedcommissie geacht te hebben geadviseerd.

Hoofdstuk 5 beschermd gemeentelijke stads- of dorpsgezicht

Artikel 16 De aanwijzing tot gemeentelijk stads- of dorpsgezicht

1. Het college kan een stads- of dorpsgezicht aanwijzen als beschermd gemeentelijk stads- of dorpsgezicht en een zodanige aanwijzing intrekken.
2. Voordat het college over de aanwijzing een besluit neemt, vraagt het advies aan de erfgoedcommissie. In spoedeisende gevallen kan het vragen van dit advies achterwege blijven.
3. De aanwijzing kan geen stads- of dorpsgezicht betreffen dat is aangewezen op grond van artikel 35 van de Monumentenwet 1988.

Artikel 17 Termijnen advies

1. De erfgoedcommissie adviseert schriftelijk binnen acht weken na ontvangst van het verzoek van het college.
2. Het college beslist binnen twaalf weken na ontvangst van het advies van de erfgoedcommissie.
3. Het college kan de in lid 2 bedoelde beslissing, onder opgaaf van redenen, eenmaal voor ten hoogste vier weken verdagen.

Artikel 18 Registratie op de gemeentelijke lijst stads- of dorpsgezichten

1. Het college registreert het beschermde gemeentelijke stads- of dorpsgezicht op de lijst met beschermde gemeentelijke stads- of dorpsgezichten.
2. De registratie van beschermde gemeentelijke stads- of dorpsgezicht op de lijst met beschermde gemeentelijke stads- of dorpsgezichten bevat:
  - de plaatselijke aanduiding;
  - de datum van de aanwijzing;
  - de gebiedsaanwijzing van het beschermde gemeentelijke stads- of dorpsgezicht en
  - een beschrijving van de daarin vervatte cultuurhistorische waarden.

Artikel 19 Wijzigen en intrekken van de aanwijzing

De artikelen 7 en 8 zijn overeenkomstig van toepassing op het wijzigen en intrekken van de aanwijzing tot gemeentelijk stads- of dorpsgezicht, met dien verstande dat aan artikel 8, tweede lid nog wordt

toegevoegd dat de aanwijzing tevens wordt geacht te zijn ingetrokken als toepassing wordt gegeven aan artikel 35 van de Monumentenwet 1988.

Artikel 20 Vaststellen beschermend bestemmingsplan

1. De raad stelt, ter bescherming van een beschermd gemeentelijk stads- of dorpsgezicht een bestemmingsplan vast als bedoeld in de Wet ruimtelijke ordening.
2. Bij het besluit tot aanwijzing van een beschermd stads- of dorpsgezicht wordt door het college bepaald in hoeverre geldende bestemmingsplannen als beschermend plan in de zin van het eerste lid kunnen worden aangemerkt.
3. Alvorens het college de raad terzake een voorstel doet, wordt de erfgoedcommissie gehoord.
4. De erfgoedcommissie adviseert schriftelijk binnen acht weken na ontvangst van het verzoek van het college.

Artikel 21 Vergunningverlening in beschermd stads- of dorpsgezicht

1. In beschermde gemeentelijke stads- of dorpsgezichten is het verboden een bouwwerk geheel of gedeeltelijk af te breken zonder of in afwijking van een vergunning van het bevoegde gezag.
2. Op de aanvraag voor een vergunning als bedoeld in het eerste lid zijn, totdat een beschermend bestemmingsplan onherroepelijk is geworden, de artikelen 9 tot en met 13 van overeenkomstige toepassing.
3. Geen vergunning als bedoeld in artikel 2.1 en 2.2 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht is vereist voor het afbreken ingevolge een aanschrijving van het college.

HOOFDSTUK 6 ARCHEOLOGISCHE VERWACHTINGSGEBIEDEN

Artikel 22 Instandhoudingbepaling

1. Het is verboden om zonder of in afwijking van een vergunning het archeologische bodemarchief in categorie 2, 3, 4 en 6, zoals aangegeven op de gemeentelijke archeologische beleidskaart van de gemeente Werkendam, te verstoren, te beschadigen of te vernielen, als beschreven in artikel 2.2. van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.
2. Het is verboden oppervlaktes in aparte vergunningsvragen op te knippen met de kennelijke bedoeling om zo onder de in de nota Archeologie gestelde ondergrenzen te blijven.
3. Het verbod in lid 1 is niet van toepassing:
  - a. bij bodemingrepen tot 30 cm onder maaiveld met een omvang van minder dan 50 m² in AMK-terreinen en historische kernen (categorie 2) als aangegeven op de gemeentelijke archeologische beleidskaart;
  - b. bij bodemingrepen met een omvang van minder dan 100 m² in gebieden met archeologische vindplaats, onbekende archeologische verwachting, verdrongen nederzetting, hoge en middelhoge archeologische verwachting waarbij de toegestane diepte van de bodemingreep variabel is en afleesbaar is van de gemeentelijke archeologische beleidskaart. Deze diepte is tot 30 cm onder maaiveld, tot 50 cm onder maaiveld, tot 150 cm onder maaiveld, tot 300 cm onder maaiveld ofwel tot 500 cm onder maaiveld (categorie 3);
  - c. bij bodemingrepen in gebieden met een lage archeologische verwachting (categorie 4) als aangegeven op de gemeentelijke archeologische beleidskaart tenzij MER-plichtig, een project vallend onder de Wet ruimtelijke ordening, de Wet Milieubeheer of de Tracewet;
  - d. en gebieden met een afgerond AMZ-proces (categorie 5) als aangegeven op de gemeentelijke archeologische beleidskaart;
  - e. indien een rapport is overlegd waarin de archeologische waarde van het te verstoren terrein naar het oordeel van het bevoegd gezag in voldoende mate is vastgesteld en waaruit blijkt dat:
    - § het behoud van de archeologische waarden in voldoende mate kan worden geborgd; of
    - § de archeologische waarden door de verstoring niet onevenredig worden geschaad; of
    - § in het geheel geen archeologische waarden aanwezig zijn;
  - f. indien kan worden aangetoond dat in het gebied reeds verstoring heeft plaatsgevonden die dieper reikt dan de te verwachte archeologische vondstlaag.
4. Het verbod in lid 1 is ook niet van toepassing indien:
  - a. in het geldende bestemmingsplan bepalingen zijn opgenomen omtrent archeologische monumentenzorg die in overeenstemming zijn met de nota Archeologie;
  - b. er sprake is een activiteit als bedoeld in artikel 2.12, eerste lid, onder a, onder 3° en tweede lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht waarbij in de verleende omgevingsvergunning voorschriften zijn opgenomen omtrent archeologische monumentenzorg.

Artikel 23 Wijzigen kwalificatie van een locatie

Op grond van een melding ingevolge artikel 53 van de Monumentenwet 1988 en op grond van de resultaten van archeologisch onderzoek kan het college een terrein of locatie alsnog aanwijzen als ge-

---

meentelijk archeologisch monument, gebied van archeologische waarde, of gebied met hoge of middelhoge verwachting.

Artikel 24 Vergunning archeologische verwachtingsgebieden

1. Het college kan vergunning verlenen voor graafwerk en bodemingrepen in archeologische verwachtingsgebieden en archeologisch waardevolle gebieden.
2. Vergunning volgens artikel 2.1 eerste lid, sub b van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, kan slechts worden verleend indien vooraf door aanvrager van de vergunning door middel van een rapportage van archeologisch vooronderzoek conform de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie en het Programma van Eisen naar het oordeel van het college in voldoende mate is vastgesteld dat bij realisatie van de bodemingrepen:
  - a. de archeologische waarden in voldoende mate zijn zeker gesteld; of
  - b. er geen archeologische waarden aanwezig zijn; of
  - c. de archeologische waarden niet of niet onevenredig worden geschaad.
3. Het college kan aan de verlening van de vergunning de volgende voorschriften verbinden:
  - a. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen waardoor monumenten in de bodem kunnen worden behouden;
  - b. de verplichting tot het doen van inventariserend veldonderzoek of een opgraving;
  - c. de verplichting de activiteit die tot bodemverstoring leidt, te laten begeleiden door een vergunninghoudende partij op het terrein van de archeologische monumentenzorg.
4. De gevraagde vergunning kan worden geweigerd, indien de archeologische waarden die in het geding zijn naar het oordeel van het college *in situ* behouden dienen te blijven.
5. Het bepaalde in lid 1 geldt niet voor terreinen/gebieden die in overeenstemming met artikel 3 van de Monumentenwet 1988 zijn aangewezen als beschermd archeologisch (rijks)monument.

Artikel 25 Vergunningaanvraag

1. Een aanvraag om vergunning als bedoeld in artikel 24, lid 1, moet worden ingediend bij het college en moet de volgende gegevens bevatten:
  - a. naam en adres van de aanvrager;
  - b. locatie en omschrijving van de voorgenomen werkzaamheden;
  - c. tijdsplanning.
2. Het college kan ter beoordeling van de aanvraag nadere gegevens van de aanvrager verlangen, waaronder een archeologische waardering, zoals opgenomen in een archeologisch vooronderzoek.
3. Uit de vergunningsaanvraag moet duidelijk blijken wat de bestaande en de door de aanvrager gewenste situaties zijn.
4. Het college beslist op de aanvraag binnen twaalf weken na ontvangst van de aanvraag.
5. Het college kan de in het vierde lid genoemde termijn van twaalf weken met ten hoogste zes weken verlengen, mits zij de aanvrager daarvan kennis geeft binnen de in het eerste lid genoemde termijn van twaalf weken.
6. Bij het niet in behandeling nemen van de aanvraag vanwege onvolledigheid is artikel 4:5 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Het college kan hiertoe nadere regels geven met betrekking tot bescherming van de archeologische waarden.
7. In geval van een aanvraag om een vergunning kan het college advies vragen aan een deskundige op het gebied van de gemeentelijke archeologische monumentenzorg.

Artikel 26 Ruimtelijke ontwikkeling

1. In het belang van de archeologische monumentenzorg kunnen aan de vergunning, als bedoeld in artikel 2.2 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, voorwaarden gesteld worden juncto artikel 39 lid 3 van de Monumentenwet 1988.
2. In het belang van de archeologische monumentenzorg kunnen aan een vergunning met toepassing van artikel 2.1 en artikel 2.12, eerste lid, onder a, onder 3°, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, voorwaarden gesteld worden als bedoeld in artikel 41 van de Monumentenwet 1988.
3. In geval van een aanvraag om een vergunning kan het college advies vragen aan een deskundige op het gebied van de gemeentelijke archeologische monumentenzorg.

Artikel 27 Opgravingen en begeleiding

1. Indien binnen het grondgebied van de gemeente Werkendam onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van het doen van opgravingen in de zin van artikel 1 sub h van de Monumentenwet 1988, dient onverminderd de overige bepalingen van deze wet:
  - a. het college een programma van eisen vast te stellen als bedoeld in artikel 1, waarbij nadere eisen worden gesteld aan het onderzoek;
  - b. de verstoorder, voorafgaande aan het onderzoek, een plan van aanpak als bedoel in artikel 1 van deze verordening ter goedkeuring aan het college te overleggen.

2. In de nadere eisen kan het college bepalingen opnemen met betrekking tot het toezicht op de feitelijke uitvoering van het plan van aanpak. Tijdens het onderzoek dienen aanwijzingen van het college in acht te worden genomen.
3. Om te kunnen beoordelen of het plan van aanpak aan het programma van eisen en eventuele nadere eisen voldoet, kan het college advies vragen aan een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg.

HOOFDSTUK 7 CULTUURHISTORISCH WAARDEVOLLE OBJECTEN

Artikel 28 Aanwijzing

1. Het college kan, al dan niet op verzoek van een belanghebbende, een object aanwijzen als gemeentelijk cultuurhistorisch waardevol object.
2. De aanwijzing wordt gebaseerd op een redengevende beschrijving van het cultuurhistorisch waardevol object aan de hand van selectiecriteria die door het college zijn vastgesteld.
3. Voordat het college een kerkelijk cultuurhistorisch waardevol object aanwijst voert het overleg met de eigenaar.
4. Degenen die in de kadastrale registratie als eigenaar of beperkt gerechtigde staan vermeld, de hypothecaire schuldeisers en – als om de aanwijzing is verzocht – de verzoeker worden in de gelegenheid gesteld te worden gehoord.
5. Met ingang van de datum waarop de eigenaar van een cultuurhistorisch waardevol object de kennisgeving van het voornemen tot aanwijzing als cultuurhistorisch waardevol object ontvangt tot het moment dat de registratie plaatsvindt, is artikel 30 bij wijze van voorbescherming van overeenkomstige toepassing.

Artikel 29 Aanwijzings – en registratieprocedure

Artikel 4 tot en met 8 zijn van overeenkomstige toepassing met dien verstande dat voor het beschermd(e) gemeentelijk(e) monument moet worden gelezen “het beschermde gemeentelijk cultuurhistorisch waardevol object” en voor de gemeentelijke monumentenlijst moet worden gelezen “de gemeentelijke lijst cultuurhistorisch waardevolle objecten”.

Artikel 30 Instandhoudingbepaling

1. Het is verboden een beschermd cultuurhistorisch waardevol object te beschadigen of te vernielen.
2. Het is verboden zonder vergunning van het college of in strijd met bij zodanige vergunning gestelde voorschriften:
  - a. een beschermd cultuurhistorisch waardevol object af te breken, te verstoren, te verplaatsen of in enig opzicht te wijzigen of, indien het om een archeologische vondst gaat, te vervreemden.
  - b. een beschermd cultuurhistorisch waardevol object te herstellen, te gebruiken of te laten gebruiken op een dusdanige wijze, dat het wordt ontsierd of in gevaar wordt gebracht of in strijd wordt gehandeld met de bepalingen van het eventueel daarop van toepassing zijnde Beeldkwaliteitplan.

Artikel 31 Vergunningaanvraag en vergunningverlening

1. De aanvraag als bedoeld in hoofdstuk 4 (artikel 4.2) Besluit omgevingsrecht voor een vergunning als bedoeld in artikel 30 wordt in drievoud ingediend bij het college.
2. Op de aanvraag voor een vergunning als bedoeld in artikel 30, zijn de artikelen 10 tot en met 13 van toepassing, met dien verstande dat voor het beschermd(e) gemeentelijk(e) monument moet worden gelezen “het beschermde cultuurhistorisch waardevolle object”.

Artikel 32 Intrekken van de vergunning

1. De vergunning kan door het college worden ingetrokken als blijkt dat:
  - a. de vergunning ten gevolge van een onjuiste of onvolledige opgave is verleend;
  - b. de vergunninghouder de voorwaarden als bedoeld in de verleende vergunning niet naleeft;
  - c. de omstandigheden aan de kant van de vergunninghouder zich zodanig hebben gewijzigd, dat het belang van het beschermde cultuurhistorisch waardevolle object zwaarder dient te wegen;
  - d. niet binnen 52 weken van de vergunning gebruik wordt gemaakt.
2. Van de beschikking tot intrekking wordt een kopie aan de erfgoedcommissie gezonden.

HOOFDSTUK 8 SCHADEVERGOEDING

Artikel 33 Schadevergoeding

1. Indien en voor zover blijkt dat een belanghebbende schade lijdt of zal lijden, die redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoort te blijven, kent het bevoegd gezag hem op zijn aanvraag een naar billijkheid te bepalen tegemoetkoming toe, indien de schade in relatie staat tot:

- a. de weigering van het bevoegd gezag een vergunning als bedoeld in artikel 9 te verlenen;
  - b. de voorschriften door het bevoegd gezag verbonden aan een vergunning als bedoeld in artikel 9;
  - c. de door het college nader te stellen regels als bedoeld in artikel 9 derde lid;
  - d. een omgevingsvergunning volgens artikel 2.1, eerste lid van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht;
  - e. een omgevingsvergunning met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onder a, onder 3°, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht van het bestemmingsplan of beheersverordening;
  - f. de weigering daarvan in het belang van de archeologische monumentenzorg;
  - g. de voorschriften die in het belang van de archeologische monumentenzorg aan het desbetreffende besluit zijn verbonden (artikel 42 Monumentenwet 1988).
  - h. de veroorzaakte schade door een maatregel als bedoeld in artikel 57, tweede lid Monumentenwet 1988.
2. Voor de behandeling van de verzoeken zijn de bepalingen van de verordening ter regeling van de procedure bij toepassing van artikel 6.1 van de Wet ruimtelijke ordening van overeenkomstige toepassing.

HOOFDSTUK 9 SLOT- EN OVERGANGSBEPALINGEN

Artikel 34 Strafbepaling

Hij, die handelt in strijd het bepaalde in of krachtens de artikelen 9, 21, 22 en/of artikel 30 van deze verordening wordt gestraft met een geldboete van de tweede categorie of een hechtenis van maximaal 3 maanden. Overtreding van artikelen 9, 21, 22 en/of 30 van deze verordening kan bovendien worden gestraft met openbaarmaking van de rechterlijke uitspraak.

Artikel 35 Toezichthouders

Met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze verordening zijn belast de door het college aangewezen personen.

Artikel 36 Inwerkingtreding

1. Voor zover deze verordening betrekking heeft op beschermde gemeentelijke monumenten, beschermde gemeentelijke dorps- of stadsgezichten, beschermde gemeentelijke cultuurhistorisch waardevolle objecten en archeologische verwachtingsgebieden treedt deze in werking met ingang van de dag nadat deze bekend is gemaakt,
2. Voor zover deze verordening betrekking heeft op beschermde rijksmonumenten, treedt zij in werking overeenkomstig het bepaalde in artikel 15 lid 2 van de Monumentenwet 1988.
3. De Monumentenverordening 2006 gemeente Werkendam, vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 30 december 2005, voor zover het betreft bepalingen over beschermde rijksmonumenten, vervalt op de datum waarop het tweede lid toepassing vindt.
4. De op grond van het ingevolge het vorige lid vervallen verordening aangewezen en geregistreerde beschermde gemeentelijke monumenten worden geacht aangewezen en geregistreerd te zijn overeenkomstig de bepalingen van deze verordening.
5. Aanvragen om vergunning die zijn ingediend vóór de inwerkingtreding van deze verordening worden afgehandeld met inachtneming van de Monumentenverordening 2006 gemeente Werkendam.

Artikel 37 Citeertitel

Deze verordening kan worden aangehaald als "Erfgoedverordening 2011 gemeente Werkendam". Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Werkendam van 27 september 2011
de raadsgriffier, de voorzitter,
mr. I. Bakker mw drs. C.G.J. Breuer

toelichting op de Erfgoedverordening

Algemeen

De raad is op grond van artikel 147 van de Gemeentewet bevoegd verordeningen vast te stellen op basis waarin gemeentelijk beleid is geformuleerd en op basis waarvan dit beleid kan worden uitgevoerd. Een vergunningaanvraag voor wijzigen van een beschermd gemeentelijk of rijksmonument wordt behandeld conform de in de Wabo beschreven procedures voor de behandeling van vergunningaanvragen. Tegen een besluit over een vergunningaanvraag voor wijziging van gemeentelijk- of rijksmonument is bezwaar en/of beroep mogelijk. De procedures daarvoor zijn geregeld in de Algemene wet bestuursrecht, Hoofdstuk 6 en 7.

Deze verordening is gebaseerd op de modelverordening van de VNG en van de modelverordening Samenwerkingsverband regio Eindhoven.

De wijziging van deze modellen houdt verband met de inwerkingtreding van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna te noemen: Wabo), de Invoeringswet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna te noemen: Invoeringswet Wabo), het Besluit omgevingsrecht (hierna te noemen: Bor) en de Ministeriële regeling omgevingsrecht (hierna te noemen: Mor).

De Wabo en de Erfgoedverordening

De monumentenvergunning uit de model-erfgoedverordening integreert volledig in de omgevingsvergunning, omdat het om plaatsgebonden activiteiten gaat. Daarom is in artikel 2.2 van de Wabo bepaald dat het verboden is zonder een omgevingsvergunning een krachtens een verordening aangewezen monument te slopen, te verstoren, te verplaatsen of in enig opzicht te wijzigen of te herstellen, te gebruiken of te laten gebruiken op een wijze waarop het wordt ontsierd of in gevaar wordt gebracht. Een extra overweging voor het volledig integreren van de monumentenvergunning in de omgevingsvergunning is dat de verlening van de monumentenvergunning in de praktijk vaak samenliep met de verlening van de bouwvergunning of de aanlegvergunning.

Er is voor gekozen om de instandhoudingvergunning van archeologische terreinen op grond van artikel 2.2, tweede lid, Wabo aan te haken bij de omgevingsvergunning (facultatieve integratie). Zolang gemeentelijke bestemmingsplannen nog niet Malta-proof zijn, kan op deze wijze in de omgevingsvergunning bescherming aan archeologische waarden in de bodem worden geboden bij de realisatie van een fysiek project.

De model-erfgoedverordening bevat de mogelijkheid om nadere regels te stellen. De Wabo ziet op vergunningen en ontheffingen en niet op nadere regels. Burgemeester en wethouders blijven hiervoor het bevoegd gezag. Het inhoudelijke toetsingskader van de omgevingsvergunning inzake de gemeentelijke monumenten is in de verordening bepaald.

Toelichting artikelsgewijs

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1. Begripsbepalingen

Bij de omschrijving van het begrip 'gemeentelijk monument' is, met uitzondering van de 50-jaar grens, aansluiting gezocht bij de omschrijving van een monument in de Monumentenwet 1988. De cultuurhistorische waarde is volgens de Memorie van Toelichting van de Monumentenwet 1988, de aan een bouwwerk of gebied toegekende waarde, gekenmerkt door het beeld dat is ontstaan en het gebruik dat de mens in de loop van de geschiedenis van dat bouwwerk of dat gebied heeft gemaakt. Dit is een dermate ruime omschrijving dat het ook betrekking kan hebben op zaken en gebieden met een geschiedkundige en of bouwhistorische waarde.

Het begrip terreinen, als bedoeld in sub 2 van artikel 1, dient ruim te worden uitgelegd. Hoofdzakelijk betreft het locaties waar archeologische waarden in de bodem (kunnen) zitten, maar daarnaast kan het bijvoorbeeld ook gaan om parken, tuinen en een perceel met een of meer bomen. Het is niet vereist dat op het terrein ook een bouwkundig monument voorkomt om over een gemeentelijk monument te kunnen spreken. Een 'zaak' is immers een veel ruimer begrip.

Omdat de 50-jaargrens voor rijksmonumenten niet voor gemeentelijke monumenten is overgenomen, biedt de verordening ook de mogelijkheid om monumenten die (nog) niet op de rijksmonumentenlijst zijn geplaatst omdat ze te jong zijn, al op de gemeentelijke monumentenlijst te plaatsen. (NB: De 50-jarengrens voor rijksmonumenten zal per 1 januari 2012 worden geschrapt uit de Monumentenwet 1988).

Uitgangspunt in deze verordening is dat onder het begrip zaak alleen onroerende zaken worden verstaan. Immers, het effectueren van de bescherming vormt een probleem, aangezien roerende monumenten meestal eenvoudig kunnen worden verplaatst en daardoor ongemerkt over de gemeentegrens en daarmee buiten de werking van de verordening worden gebracht. Zaken die naar hun aard roerend zijn, zoals een kerkorgel, kunnen wel de beschermde status krijgen, op basis van de redende omschrijving.

De gemeentelijke archeologische beleidskaart kan een praktische oplossing bieden in het geval dat nog geen Malta-proof bestemmingsplan is vastgesteld. In dat geval kunnen gebieden op een dergelijke beleidskaart worden opgenomen, indien blijkt dat daar op grond van gemeentelijk historisch onderzoek mogelijk archeologische sporen in de bodem kunnen worden aangetroffen.

35. Erfgoedcommissie

Sinds de komst van de Wet dualisering gemeentebestuur in 2002 kan elk bevoegd orgaan in de gemeente (raad, college en burgemeester) zelf zijn commissies instellen. De erfgoedcommissie is een onafhankelijke en deskundige commissie die adviseert aan het bevoegd gezag. In de Erfgoedverordening wordt door de raad bepaald dat een erfgoedcommissie advies moet uitbrengen aan het bevoegd gezag. Dit vloeit voort uit de Monumentenwet 1988. In artikel 15 van deze wet is bepaald dat de gemeente in een verordening de inschakeling van een commissie moet regelen die adviseert aan het bevoegd gezag over aanvragen om een omgevingsvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder f van de Wabo. De wetgever geeft hier dus aan dat burgemeester en wethouders in dit geval

geen keuzevrijheid hebben ten aanzien van het instellen van een commissie. Het instellen van de erfgoedcommissie door burgemeester en wethouders moet door middel van een apart collegebesluit. Er bestaat geen modelbesluit voor het instellen van een (erfgoed) commissie door het college. Het bestuursorgaan kan bij verordening op grond van artikel 2.26, derde lid, Wabo andere instanties aanwijzen die in de gelegenheid worden gesteld advies uit te brengen. In deze verordening is opgenomen dat advies wordt gevraagd aan de (gemeentelijke) erfgoedcommissie.

De taken van de erfgoedcommissie strekken zich uit over de Erfgoedverordening, de Monumentenwet 1988 en de Wabo. Door de erfgoedcommissie in deze begripsomschrijving bevoegd te verklaren te adviseren aan het bevoegd gezag over de toepassing van de Wabo, is voldaan aan het vereiste, genoemd in artikel 15 van de Monumentenwet 1988. Er zijn meerdere varianten mogelijk in het regelen van een commissie, zoals een gecombineerde erfgoedcommissie met welstandscommissie of het opnemen van een lid van de welstandscommissie in de erfgoedcommissie.

De overige begripsbepalingen zijn in hun definitie al ruim omschreven, zodat deze geen nadere toelichting behoeven.

37. Deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg

De erfgoedcommissie wordt niet geconsulteerd bij het voorkomen van archeologische waarden in het plangebied. De gemeente beschikt over een onafhankelijke deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg die adviseert aan het bevoegd gezag.

Hoofdstuk 2 Aanwijzing gemeentelijke monumenten

Artikelen 3 t/m 23 Gemeentelijke monumenten

De Wabo is niet van toepassing op dit hoofdstuk. De Wabo ziet alleen op toestemmingstelsels. Hierdoor blijft het college bevoegd gezag betreffende de aanwijzing van gemeentelijke monumenten.

Artikel 3. De aanwijzing tot gemeentelijk monument

De aanwijzing tot gemeentelijk monument en het plaatsen op de monumentenlijst zijn twee zaken met verschillend rechtsgevolg. De aanwijzing heeft rechtsgevolg, het daarna registreren op de gemeentelijke monumentenlijst is slechts een administratieve handeling.

Het besluit tot aanwijzing is een discretionaire bevoegdheid van het college. Na afweging van alle betrokken belangen kan tot aanwijzing worden besloten. De afweging van de belangen van de rechthebbende ten opzichte van de te beschermen monumentale waarden moet uitdrukkelijk gemotiveerd in het besluit naar voren komen (de redengeving). De aanwijzing geeft geen recht op schadevergoeding. De aanwijzing verandert immers over het algemeen niets aan het bestaande gebruik van het monument. Een aanwijzing heeft echter wel gevolgen voor de mogelijkheden wat betreft het toekomstige gebruik van een monumentaal object. Immers, de monumentaal aangewezen onderdelen mogen slechts met een vergunning (zie art. 9, tweede lid) worden gewijzigd. Door de aanwijzing als beschermd gemeentelijk monument is het gehele object, inclusief het interieur, onder de werking van de monumentenverordening geplaatst. Andere (zelfstandige) zaken die zich op het kadastrale perceel van het beschermde monument bevinden, zoals bijgebouwen, objecten en tuininrichting, moeten expliciet in de redengevende omschrijving zijn opgenomen, willen zij onder de werking van de verordening vallen. Evenzo is door aanwijzing als gemeentelijk archeologisch monument het gehele terrein onder de werking van de verordening geplaatst. Andere zaken die zich op het perceel van het beschermd gemeentelijk archeologisch monument bevinden, zoals gebouwen, tuininrichting en bomen vallen daarmee tevens onder de werking van de verordening, voor zover zijn met de bodem zijn verbonden.

Dit artikel (lid 5) regelt ook de voorbescherming voor toekomstige gemeentelijke monumenten, zoals die ook voor rijksmonumenten geldt. Dat betekent dat in de periode van kennisgeving van het voornemen van burgemeester en wethouders om een object op de gemeentelijke monumentenlijst te plaatsen tot het daadwerkelijke aanwijzingsbesluit (dit kan ook een afwijzing zijn), de artikelen 9 tot en met 13 van deze verordening van toepassing zijn. Dat betekent onder andere dat een monument tijdens de aanwijzingsprocedure tot gemeentelijk monument/ gemeentelijk archeologisch monument/ gemeentelijk cultuurhistorisch waardevol object niet mag worden afgebroken, gewijzigd, verplaatst (etc.) zonder een omgevingsvergunning voor monumenten of anders dan de bij nadere regels opgestelde wijze. Het gebruik van de voorbeschermingsprocedure is gebonden aan een motivatieplicht, aangezien hieraan voor de eigenaar/gebruiker financiële consequenties zijn verbonden. Immers, gedurende de voorbescherming dienen bouwactiviteiten te worden opgeschort.

Het invoeren van de voorbescherming van een object is een publiekrechtelijke beperking en een beperkingenbesluit in de zin van artikel 1, onder a, sub 1 juncto artikel 1, onder b, sub 5 van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen (Wkpb) onroerende zaken. Daarmee is ook onder andere artikel 13 van deze wet van toepassing wat betreft de aansprakelijkheid van gemeenten voor geleden schade. Daarom moet een gemeente gegronde redenen kunnen aanvoeren voor het invoeren van de voorbescherming. Zie hiertoe ook de toelichting bij artikel 5 van deze verordening.

Het wijzigen van niet-monumentale onderdelen is alleen vergunningvrij wanneer ook geen omgevingsvergunning voor het bouwen is vereist. Om deze, weliswaar toekomstige, last voor de burger in te perken, dient bij de aanwijzing in de redengevende omschrijving zorgvuldig bekeken te worden wat wel en wat niet van het object tot monumentaal beschermingswaardig onderdeel wordt aangewezen en voor welk deel een vergunningplicht achterwege kan blijven.

Burgemeester en Wethouders kunnen, ten behoeve van de aanwijzing tot beschermd gemeentelijk monument, bepalen dat bouwhistorisch onderzoek wordt verricht. Hiervan zal met name sprake zijn indien een belanghebbende om aanwijzing verzoekt (lid 6).

Monumenten die op grond van een aanwijzing door het Rijk of provincie reeds op een monumentenlijst zijn geplaatst, komen niet voor aanwijzing als gemeentelijk monument in aanmerking. Een beschermd gemeentelijk monument dat na aanwijzing wordt geregistreerd als beschermd rijksmonument, wordt vanaf dat moment geacht niet meer te zijn aangewezen als gemeentelijk monument. Hiervoor is geen apart besluit meer van het college vereist. Deze mogelijkheid bestaat wel voor zelfstandige bouwdelen; bijvoorbeeld een boerderij is aangewezen als rijksmonument en een inrijhek als gemeentelijk monument (lid 7).

Artikel 4. Termijn van advies en aanwijzingsbesluit

In dit artikel worden de termijnen genoemd waarbinnen de erfgoedcommissie moet adviseren (lid 1) en burgemeester en wethouders een beslissing moeten nemen (lid 2). Door de besluitvorming aan een termijn te binden, weten alle belanghebbenden waar ze aan toe zijn.

De verordening bindt het advies niet aan bepaalde voorschriften over vorm en inhoud. Een regeling die de taak en werkwijze van de erfgoedcommissie bepaalt, is daarvoor de aangewezen plaats.

In de verordening is geen bepaling opgenomen dat voordat het college over een aanwijzing een besluit neemt de aanvrager en andere belanghebbenden worden gehoord. Dit is namelijk al geregeld in de artikelen 4:8 en 4:9 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

In dit artikel worden de termijnen genoemd waarbinnen de erfgoedcommissie moet adviseren (lid 1) en het college een beslissing moet nemen (lid 3). Door de besluitvorming aan een termijn te binden, weten alle belanghebbenden waar ze aan toe zijn.

De redactie van lid 1 heeft tot gevolg dat, wanneer de erfgoedcommissie niet tijdig adviseert, het college de volgende keuze kan maken: zonder advies een beslissing nemen, of besluiten om een (te laat uitgebracht advies als bedoeld in het eerste lid) toch in hun overwegingen te betrekken.

Als het college niet tijdig beslist, kan de belanghebbende de gemeente van het niet tijdig nemen van een besluit in gebreke stellen. De gemeente heeft dan twee weken de tijd om een besluit te nemen.

Doet de gemeente dit niet, dan is de gemeente aan belanghebbende een dwangsom verschuldigd.

De spoedprocedure kan in situaties die ernstige gevolgen voor het aan te wijzen monument hebben, bewerkstelligen dat binnen korte tijd de verbodsbepalingen van de verordening van toepassing zijn. Er moeten dan gegronde redenen aanwezig zijn om de spoedprocedure te kunnen gebruiken.

Ingevolge artikel 6:2 Awb staat voor de aanvrager dan de mogelijkheid van bezwaar of administratief beroep open die ook tegen een reëel besluit open zou staan. Het artikel bevat geen bepalingen over bekendmaking van het besluit, omdat de Awb dat afdoende regelt (afdeling 3.6).

Artikel 5. Mededeling van de aanwijzing

De ontvangst van de (veelal aangetekende) mededeling (zijnde een afschrift van de inschrijving) van het college is voor alle aan het monumentale object verbonden zakelijk gerechtigden van essentieel belang. De kenbaarheid van de aanwijzing tot monumentaal object is ook te herleiden tot artikel 1, onder a, sub 1 juncto artikel 1, onder b, sub 6 van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken. Daarmee zijn de voorschriften uit deze wet ook van toepassing op een aanwijzingsbesluit als bedoeld in artikel 5 van deze verordening.

Dit artikel regelt overigens niet specifiek dat de aanwijzing wordt bekendgemaakt aan de eigenaar en de aanvrager, omdat de Awb dat al bepaalt (afdeling 3.6). Indien het artikel 4:8 Awb is toegepast (horen van geadresseerde en derde belanghebbenden) dan dienen de betrokkenen op grond van het bepaalde in artikel 3:43 Awb eveneens een mededeling te ontvangen.

Artikel 6. Registratie op de gemeentelijke monumentenlijst

<http://modelverordeningen.sdu.nl/modelverordeningen/modelverordening/Modelmonumentenverordening.jsp> - A6#A6De registratie van de aanwijzing is een administratieve handeling (en geen besluit).

De bedoeling van de bij te houden monumentenlijst is om een ieder snel inzicht te geven in welke zaken als gemeentelijk monument zijn aangewezen en de redengeving daartoe. Zie voor de toelichting artikel 3.

Artikel 7. Wijziging van de aanwijzing

Op grond van dit artikel is het mogelijk om de aanwijzing van gemeentelijke monumenten te wijzigen (lid 1). Hiervoor geldt dezelfde voorbereidingsprocedure als voor de aanwijzing zelf (lid 2), tenzij de wijziging van ondergeschikte betekenis is (lid 3). Wijzigingen van de aanwijzing worden doorgevoerd op de gemeentelijke monumentenlijst (lid 4).

Artikel 8. Intrekken van de aanwijzing

Dit artikel geeft de mogelijkheid om de aanwijzing van gemeentelijke monumenten in te trekken (lid 1). Voor intrekking van de aanwijzing is het advies van de erfgoedcommissie nodig. Monumenten op de gemeentelijke monumentenlijst waarvan de aanwijzing is ingetrokken (omdat ze zijn gesloopt of anderszins volledig teloor gegaan), worden door het college van de monumentenlijst gehaald. Het kan zinvol zijn om voor een gebouw, waarvoor een aanvraag tot intrekking van de aanwijzing loopt een (uitvoerige)

documentatie te eisen. Enerzijds kan deze voor een goede afweging van de aanvraag dienen, anderzijds wordt het gebouw voorafgaand aan de sloop voor de lokale geschiedenis gedocumenteerd. Naast de registratie regelt lid 2 dat monumenten niet dubbel aangewezen en geregistreerd kunnen zijn in het geval dat het object ook als rijks- of provinciaalmonument is aangewezen en geregistreerd. In dat geval vervalt de gemeentelijke aanwijzing en registratie als monument.

Hoofdstuk 3 Instandhouding van beschermde gemeentelijke monumenten

Artikel 9. Instandhoudingsbepaling

Met behulp van dit artikel heeft de gemeente een effectief instrument in handen ter bescherming van gemeentelijk beschermde monumenten. Aan een vergunning kunnen diverse soorten voorwaarden worden verbonden.

De verbodsbepaling in het eerste lid van artikel 9 vertoont gelijkenis met artikel 2.2, eerste lid, onder f van de Wabo waarbij het gaat om de beschermde monumenten uit de Monumentenwet 1988. In dit artikel gaat het alleen over gemeentelijke monumenten. Ten aanzien van de aanvraag omgevingsvergunning voor gemeentelijke monumenten is van belang dat het verkrijgen van gegevens en ontbrekende gegevens geregeld is in de Awb (artikel 4:2 respectievelijk 4:5 en 4:15).

In het kader van de Wabo dient de gemeente een aanvraag langs elektronische weg mogelijk te maken. Een schriftelijke aanvraag wordt ingediend met behulp van een door de Minister van Infrastructuur en Milieu vastgesteld formulier. De Mor voorziet in nadere regels met betrekking tot de indieningvereisten voor de aanvragen voor een omgevingsvergunning. In hoofdstuk 5 van de Mor zijn specifieke indieningvereisten opgenomen voor activiteiten met betrekking tot monumenten. De aard, de omvang en de locatie van de werkzaamheden bepalen welke indieningvereisten gelden. In het kader van de vermindering van administratieve lasten voor burgers en bedrijven dienen de indieningvereisten bij de vergunningaanvraag zo beperkt mogelijk gehouden te worden. In lid 3 van artikel 9 wordt de mogelijkheid geschapen voor burgemeester en wethouders om nadere regels te stellen die in de plaats kunnen worden gesteld van het verbod uit het eerste lid en de vergunningplicht uit het tweede lid. De Wabo ziet alleen op vergunningen en ontheffingen. Deze bepaling over het stellen van nadere regels valt daarom buiten de Wabo. Burgemeester en wethouders blijven hiervoor het bevoegde gezag. Het zal hierbij over het algemeen gaan om wijzigingen aan gemeentelijke monumenten die niet van ingrijpende aard zijn. Voornamelijk het reguliere onderhoud kan in vastomlijnde regels worden opgenomen, zodat burgers niet voor relatief eenvoudige wijzigingen (bijvoorbeeld met betrekking tot kleurstelling of het gebruik van identieke materialen) worden geconfronteerd met een vergunningprocedure. In deze nadere regels kunnen dan expliciet die situaties worden benoemd waarin de burger geen vergunning hoeft aan te vragen. Indien echter duidelijk is wat het toetsingskader is voor grote (niet-reguliere) wijzigingen aan een monument, kan ook dit toetsingskader in algemene regels worden opgenomen, zodat burgers nog minder met administratieve lasten worden geconfronteerd.

In de nadere regels (uitvoeringsrichtlijnen) kunnen de uitgangspunten, functionele toetsen en aanwijzingen in het kader van de monumentenzorg worden opgenomen. Hierbij dient de bouwkundige en monumentale kwaliteit (behoudtechnische optiek) voorop te staan. Voorts staat het voeren van (voor)overleg centraal bij dit artikel, zodat maatwerk kan worden geleverd.

Artikel 10. Kerkelijk monument

In dit artikel is de bepaling betreffende de religieuze monumenten opgenomen. De noodzaak van overeenstemming betreffen de wezenlijke belangen van de godsdienstuitoefening in het kerkelijke monument. Voor bijvoorbeeld een pastorie of een catechesatieruimte geldt deze verbijzondering niet. Zij vallen onder de voorschriften die voor de overige monumenten gelden. De beslissingstermijnen, genoemd in artikel 7, gelden ook voor de beslissingen op grond van dit artikel. Ook hier geldt, dat roerende monumenten eveneens onder de bescherming van deze verordening kunnen vallen. Hierbij wordt opgemerkt dat zaken die naar hun aard onroerend zijn, zoals een kerkorgel, op basis van de redengevende omschrijving al een beschermde status kunnen krijgen. Dat betekent dat voor bijvoorbeeld een pastorie of catechisatieruimte deze bepaling dan ook niet geldt.

Artikel 11 Vergunningverlening

Welke gegevens moeten worden ingediend bij de aanvraag zijn aangegeven op het modelaanvraagformulier. Zoals reeds eerder gesteld is de Awb (in dit geval de artikelen 4:2, 4:5 en 4:15) van toepassing.

Een aanvraag voor een omgevingsvergunning kan op grond van het Bor zowel digitaal als op papier worden ingediend. Een burger heeft de keuze tussen het digitaal dan wel schriftelijk aanvragen van de omgevingsvergunning. Voor ondernemingen en personen met een zelfstandig beroep geldt in beginsel geen keuzevrijheid, zij kunnen na 1 oktober 2012 uitsluitend een aanvraag langs digitale weg indienen. Het Bor bepaalt dat in het kader van de vermindering van de administratieve lasten voor burgers en bedrijven het bevoegd gezag bij een schriftelijke aanvraag maar maximaal vier exemplaren van de aanvraag en de daarbij behorende bescheiden mag opvragen. Volgens deze verordening worden drie exemplaren gevraagd. In bepaalde gevallen kan op grond van het derde lid van artikel 4.2 Bor hiervan worden afgeweken. Er moet dan sprake zijn van twee of meer adviezen of verklaringen van geen bedenkingen.

In dit artikel is verder opgenomen dat het bevoegd gezag een bouwhistorisch, archeologisch of cultuurhistorisch onderzoek kan verlangen. Inzicht in de geschiedenis, de bouwhistorisch, archeologische of cultuurhistorische waarde van een object bij de beoordeling van de aanvraag tot wijziging van een monument is van belang. Het bevoegd gezag bepaalt dan dat (de uitkomst van) het onderzoek tot de noodzakelijke gegevens behoort om tot een beoordeling van de aanvraag te komen. Hierbij moet wel sprake zijn van evenredigheid wat betreft de omvang van de wijziging van het monument in relatie tot de omvang van het onderzoek en de daaraan verbonden kosten.

Artikel 12 Termijnen advies en vergunningverlening

Het bestuursorgaan kan bij verordening op grond van artikel 2.26, derde lid, Wabo instanties (adviseurs) aanwijzen die in de gelegenheid worden gesteld advies uit te brengen. In deze verordening is opgenomen dat advies wordt gevraagd aan de gemeentelijke erfgoedcommissie. Voor het uitbrengen van advies is een (maximale) termijn opgenomen van 8 weken. Van belang is dat de adviseur in de gelegenheid moet worden gesteld om advies uit te brengen. Het is echter aan de adviseur om te bepalen of hij van deze gelegenheid gebruik wil maken. Het uitbrengen van een advies staat het nemen van een besluit niet in de weg. Wordt het advies niet binnen de gestelde termijn gegeven dan kan het bevoegd gezag de procedure vervolgen. Het bevoegd gezag dient altijd de beslistermijn van 8 weken in acht te nemen (lid 3). De termijn van 8 weken kan met ten hoogste zes weken worden verlengd. Het bevoegde gezag dient hiervan op dezelfde manier mededeling te doen als van de kennisgeving van de aanvraag. Deze verlenging van 6 weken is voornamelijk bedoeld om de adviseur meer tijd te geven voor het uitbrengen van een advies. Gelet op de beslistermijn dient het uitbrengen van het advies door de erfgoedcommissie parallel te lopen aan de beoordeling van de aanvraag door het bevoegde gezag.

Op basis van artikel 4:5 en 4:15 Awb kun je de vergunningprocedure met betrekking tot gemeentelijke monumenten vaker stopzetten om aanvullende gegevens op te vragen als dit nodig wordt geacht of geadviseerd door de erfgoedcommissie. Het uitgangspunt is dat één maal gevraagd wordt om aanvulling van de gegevens. Echter indien uit die alsnog overgelegde gegevens blijkt dat nog meer gegevens nodig zijn kun je best 2 of zelfs 3 x om aanvulling vragen met toepassing van 4:5 Awb. Het gaat dan om een voortgezette vraag mbt tot gegevens waarvan je bij de eerste aanvraag niet kon weten dat je ze nodig had. M.a.w.: je kunt niet meerdere keren met toepassing van 4:5 Awb zgn "oja-ook dan graag nog"-vragen stellen. Wel eventuele voortgezette vragen. Deze artikelen reguleren het in behandeling nemen van aanvragen en bieden de mogelijkheid om in overleg met de aanvrager (schriftelijk) besluit de beslistermijn op te schorten, bijvoorbeeld bij een aanpassing van de aanvraag.

Vergunningverlening (lid 3, 4 en 5)

Op grond van artikel 3.7 Wabo is voor de voorbereiding van een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 9 de reguliere voorbereidingsprocedure van toepassing. Echter indien er meerdere activiteiten voor het project moeten worden uitgevoerd en voor één van de andere activiteiten de uitgebreide openbare voorbereidingsprocedure op grond van de Wabo gevolgd moet worden, dan wordt voor het hele project de uitgebreide openbare voorbereidingsprocedure gevolgd. Uitgangspunt van de Wabo is dat altijd maar één procedure geldt. Indien er sprake is van een samenloop van procedures geldt de zwaarste procedure (de uitgebreide openbare voorbereidingsprocedure). Aangezien veelal de reguliere procedure gevolgd zal worden, is ervoor gekozen om deze hieronder nader toe te lichten.

De reguliere voorbereidingsprocedure komt tegemoet aan één van de doelen van de Wabo, namelijk het bevorderen van een snelle besluitvorming. De reguliere voorbereidingsprocedure sluit voor het overgrote deel aan bij titel 4.1 van de Awb. De procedure vangt aan met een verplichte ontvangstbevestiging van het indienen van een aanvraag. Het bevoegd gezag zendt de aanvrager nadat het de aanvraag heeft ontvangen een bericht waarin het vermeldt dat zij bevoegd gezag is, welke procedure zal worden doorlopen, de beslistermijn en de beschikbare rechtsmiddelen en indien de reguliere procedure wordt gevolgd vermeldt het bevoegd gezag tevens dat een beslissing van rechtswege is gegeven, indien niet tijdig op de aanvraag is beslist. Indien de verstrekte gegevens en bescheiden onvoldoende zijn voor de beoordeling van de aanvraag, stelt het bevoegd gezag de aanvrager in de gelegenheid de aanvraag binnen de door hem gestelde termijn aan te vullen. Het bevoegd gezag geeft van de aanvraag met vermelding van de ontvangstdatum kennis in een of meer dag, nieuws- of huis-aan-huisbladen of op een andere geschikte wijze.

Het bevoegd gezag moet op grond van artikel 3.9 Wabo binnen 8 weken een beslissing op de aanvraag nemen. In deze periode moet het bevoegd orgaan eventuele belanghebbenden de mogelijkheid geven om zienswijzen in te brengen (artikel 4:8 Awb). Het definitieve besluit wordt gepubliceerd en zes weken ter inzage gelegd waarbij het wordt opengesteld voor het indienen van bezwaar. Het besluit treedt in werking met ingang van de dag na haar bekendmaking en wordt opgeschort totdat de termijn voor het indienen van een bezwaarschrift is verstreken. In lid 3 van artikel 3.9 van de Wabo is een positieve fatale beslistermijn opgenomen. Deze positieve fatale beslistermijn houdt in dat de overschrijding van de beslistermijn leidt tot een omgevingsvergunning van rechtswege. De omgevingsvergunning wordt conform de aanvraag verleend. Men spreekt ook wel van de fictieve vergunningverlening. De bepalingen uit paragraaf 4.1.3.3 van de Awb zijn van toepassing verklaard, met uitzondering van artikel 4:20b, derde lid. De van rechtswege verleende vergunning treedt in werking met ingang van de dag na de bekendmaking en wordt opgeschort totdat de termijn voor het indienen van een bezwaarschrift is verstreken of indien bezwaar is gemaakt, op dit bezwaar is beslist.

Volgens de Wabo is het niet meer mogelijk om voorwaarden of voorschriften aan de vergunning te koppelen, tenzij dit in deze verordening is geregeld. Om dit te regelen is er dan ook een link gelegd tussen de gemeentelijke erfgoedverordening en artikel 2.22 van de Wabo. Dus indien de gemeente bijv. (standaard) uitvoeringsvoorschriften bijvoegt, dan is dit alleen mogelijk als dit in de verordening is aangegeven. Zo kan worden verwezen naar een bouwhistorisch, cultuurhistorisch of archeologisch onderzoek.

Artikel 13. Weigeringsgronden

In de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht wordt het begrip beschermd monument gebruikt, maar dat betekent daar alleen rijksmonument (zie art. 1.1 lid 1 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht). In artikel 2.2 worden echter ook de gemeentelijke en provinciale monumenten onder de omgevingsvergunning gebracht, waarmee ze overigens nog geen 'beschermd monument' in de zin van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht zijn. Om de gemeentelijke monumenten in deze verordening te beschermen is dit artikel opgenomen en kan de omgevingsvergunning slechts worden verleend indien het belang van de monumentenzorg zich daartegen niet verzet.

Inhoudelijk kan aangegeven worden dat het belang van de monumentenzorg zwaarder weegt dan andere belangen (bijvoorbeeld het economisch belang). De tekst van het artikel geeft namelijk aan dat het belang van de monumentenzorg zich niet tegen de vergunningverlening mag verzetten. Hierdoor wordt de monumentenzorg centraal gesteld. De vergunning moet op grond van dit artikel worden verleend in de gevallen dat het niet strijdig is met het belang van de monumentenzorg.

Artikel 14. Intrekken van de vergunning

Dit artikel bevat de mogelijke intrekingsgronden. De bepaling onder c. heeft betrekking op de situatie dat, als er een nieuwe belangenafweging zou kunnen plaatsvinden, de belangen van het monument behoren voor te gaan. In dat geval heeft het college de mogelijkheid de vergunning in te trekken.

De wijze waarop en de motivering waarom zijn geregeld in artikel 3:41 Awb. Het ligt voor de hand om de commissie, in geval het de beschikking een archeologisch monument betreft een deskundige op het gebied van de gemeentelijke archeologische monumentenzorg, een afschrift toe te sturen van de intrekking. Daarnaast kan het aan te bevelen zijn om de commissie, of deskundige op het gebied van de gemeentelijke archeologische monumentenzorg advies te vragen alvorens over de intrekking wordt besloten. Overigens kan de commissie ook ongeraagd advies verstrekken.

Hoofdstuk 4 Beschermd rijksmonumenten

Artikel 15. Vergunning voor beschermde rijksmonumenten

De procedure voor de afgifte door het bevoegd gezag van de vergunning voor beschermde monumenten staat beschreven in paragraaf 3.3 van de Wabo en afdeling 3.4 van de Awb. Dit is de basis voor de bescherming en inhoudelijke beoordeling van vergunningaanvragen voor beschermde rijksmonumenten.

De uitgebreide openbare voorbereidingsprocedure is van toepassing. Hierin verschilt de omgevingsvergunning voor beschermde monumenten van de omgevingsvergunning voor gemeentelijke monumenten. Voor een vergunning als bedoeld in artikel 9 dient namelijk de reguliere procedure gevolgd te worden. Door de inwerkingtreding van de Wabo vindt er geen wijziging in de voorbereidingsprocedure voor de omgevingsvergunning voor beschermde monumenten plaats. Door dit onderscheid in procedures is de beslistermijn voor beide omgevingsvergunningen niet gelijk. Dit heeft tot gevolg dat de adviestermijn voor beschermde monumenten ook langer zal zijn. Gedurende de termijn van terinzagelegging kan een ieder een zienswijze indienen.

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), en buiten de bebouwde kom ook Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant (hierna: GS), moet binnen 8 weken (art. 6.4 Bor) na verzending van de adviesaanvraag adviseren. Het definitieve besluit moet binnen zes maanden na ontvangst van de aanvraag worden genomen. Op het definitieve besluit kan slechts door belanghebbenden beroep worden ingesteld. Overigens blijken provincies in de praktijk hieraan op verschillende wijzen invulling te geven. De beperking van de adviesplicht van de rijksdienst vanaf 2009 is op bovenstaande wijze invloed. Daarom is de verplichte advisering in de Wijziging van de Monumentenwet 1988 in verband met onder meer beperking van de ministeriële adviesplicht bij aanvragen om een omgevingsvergunning voor monumenten los gelaten. De adviesplicht is alleen van toepassing wanneer er sprake is van:

1. (gedeeltelijke) afbraak;
2. ingrijpende wijzigingen vergelijkbaar met gedeeltelijke afbraak;
3. reconstructie;
4. herbestemming; het wijzigen van de functie.

Ter compensatie van het wegvallen van het advies van de rijksdienst zullen alle gemeenten vanaf 2009 een erfgoedcommissie moeten hebben aangesteld, die onafhankelijk en deskundig is. Het overgangsartikel 64 in de Monumentenwet 1988, waarin de rijksdienst bij afwezigheid van een erfgoedcommissie in diens advisering trad, is ingetrokken. Indien het beschermd rijksmonument buiten de bebouwde kom ligt, is het college van burgemeester en wethouders verplicht om een afschrift van de aanvraag aan GS te zenden. GS kunnen de adviesbevoegdheid vervolgens naar eigen inzicht invullen en al dan niet tot advisering overgaan, waarvoor men twee maanden de tijd heeft. Het is gewenst dat GS al op

voorhand kenbaar maken in welke gevallen zij niet adviseren, zodat de beoogde tijdswinst ook daadwerkelijk kan worden gehaald.

NB: Er dient rekening te worden gehouden met een wetwijziging in de Monumentenwet 1988. De Monumentenwet 1988 wordt per 1 januari 2012 op de volgende zaken gewijzigd:

- a. met betrekking tot relatief beperkte ingrepen zal de proceduretermijn voor vergunningverlening van een rijksmonument worden verkort tot 8 weken. Dit is nu nog 26 weken, conform de Uniforme Openbare Voorbereidingsprocedure. Voor deze ingrepen is momenteel geen advies van de Rijksdienst Cultureel Erfgoed en provincie vereist;
- b. de 50-jarengrens komt te vervallen;
- c. de mogelijkheid van belanghebbenden vervalt om een aanvraag in te dienen bij de minister van OC&W, om een monument als rijksmonument aan te wijzen;
- d. er komt een grondslag voor subsidie ten behoeve van herbestemming.

Lid 2

De Monumentenwet 1988 schrijft voor dat de erfgoedcommissie bij de aanvragen om een omgevingsvergunning voor beschermde monumenten wordt ingeschakeld.

Hoofdstuk 5 Beschermde gemeentelijke stads- of dorpsgezichten

Artikel 16. Aanwijzing beschermde gemeentelijke stads- of dorpsgezichten

Indien de cultuurhistorische waarde haar grond vindt in het totaal van een gebied en veel minder in het individuele monument of complex en het gebied met name een lokale betekenis heeft, kan het college overgaan tot het aanwijzen van gemeentelijke stads- of dorpsgezichten. Met name voor de gebieden die bijvoorbeeld gevormd worden door een cultuurhistorisch dijklint, kan de aanwijzing een goed instrument zijn om de algehele cultuurhistorische waarde van dat gebied te beschermen. Qua procedure is aansluiting gezocht bij de aanwijzing en registratie van beschermde monumenten. Gelet op de omvang van een stads- of dorpsgezicht en de daaruit voortvloeiende werkzaamheden, zijn de termijnen ruimer gesteld dan bij bescherming van individuele monumenten.

Artikel 19. Wijzigingen en intrekken van de aanwijzing

Ook bij de wijziging en intrekking van een beschermd gemeentelijk stads- en dorpsgezicht is aansluiting gezocht bij de procedure voor beschermde monumenten. Indien een stads- of dorpsgezicht wordt aangewezen op grond van artikel 35 van de Monumentenwet 1988 wordt de aanwijzing op grond van artikel 19 van deze verordening geacht te zijn ingetrokken.

Artikel 20. Vaststellen beschermd bestemmingsplan

Op grond van dit artikel is de raad verplicht een bestemmingsplan vast te stellen ter bescherming van een beschermd gemeentelijk stads- of dorpsgezicht. Dit (gedetailleerde) bestemmingsplan moet de basis bieden voor het beschermen van de structuurbepalende delen van het betreffende gebied. Deze structuurbepalende delen worden benoemd in de beschrijving van het beschermd stads- of dorpsgezicht. Op basis hiervan kunnen bij (ver)bouwplannen nadere eisen worden gesteld. Deze nadere eisen kunnen bijvoorbeeld worden ingevuld door het welstandsbeleid, een Cultuurhistorische effectrapportage (CHER*) of een beeldkwaliteitplan.

* De CHER geeft inzicht in de (macro-)effecten van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen op de bestaande, zichtbare ruimte. Tot die effecten rekenen wij bijvoorbeeld de voor- en nadelen van de nieuwe ontwikkelingen voor het macrogebruik van de ruimte, voor de aantrekkelijkheid, leefbaarheid van een stadsdeel en voor de (internationale) concurrentiepositie van stedelijke centra. Een CHER kan ook een maatschappelijke kosten en batenganalyse van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen omvatten.

Artikel 21. Vergunningverlening in beschermd stads- of dorpsgezicht

De 'sloopregeling' heeft betrekking op alle bouwwerken in een beschermd gemeentelijk stads- of dorpsgezicht. Voor het slopen van een beschermd gemeentelijk monument in een beschermd gebied moet de omgevingsvergunning worden aangevraagd.

Deze vergunning wordt vereist door artikel 9 van de gemeentelijke erfgoedverordening. Op de aanvraag voor een vergunning zijn, totdat een beschermend bestemmingsplan onherroepelijk is geworden, de artikelen 9 tot en met 13 van overeenkomstige toepassing. Zie voor een toelichting hoofdstuk 3; Instandhouding van gemeentelijke monumenten. In artikel 34 is de strafbepaling opgenomen indien zonder vergunning een bouwwerk in een beschermd stads- of dorpsgezicht wordt gesloopt.

Volgens de Wabo is het niet meer mogelijk om voorwaarden of voorschriften aan de vergunning te koppelen, tenzij dit in deze verordening is geregeld. Om dit te regelen moet er een link worden gelegd tussen de gemeentelijke erfgoedverordening en artikel 2.22 van de Wabo. Dus indien de gemeente bijv. (standaard) uitvoeringsvoorschriften bijvoegt, dan is dit alleen mogelijk als dit in de verordening is aangegeven. Zo kan worden verwezen naar een bouwhistorisch, cultuurhistorisch of archeologisch onderzoek.

Hoofdstuk 6 Archeologische verwachtingsgebieden

Artikelen 22 t/m 27. Archeologische verwachtingsgebieden

De Wet op de Archeologische Monumentenzorg van 1 september 2007 verplicht de raad om, bij de vaststelling van een bestemmingsplan als bedoeld in artikel 3.1 van de Wet ruimtelijke ordening, rekening te houden met de in de grond aanwezige dan wel te verwachten monumenten. Het uitgangspunt van deze wet (voortvloeiend uit het Verdrag van Malta) en daarmee ook van deze verordening, is daarom primair dat in het bestemmingsplan, door middel van een gemeentelijke archeologische waardekaart, wordt vastgelegd waar zich archeologische waarden in de bodem kunnen bevinden. Artikel 22 voorziet in de behoefte aan een overgangperiode tot het moment dat een bestemmingplan 'Malta-proof' is. Tot het moment dat een 'Malta-proof'-bestemmingsplan kan worden vastgesteld, biedt deze verordening de nodige bescherming aan archeologische waarden.

Op de archeologische beleidskaart is aangegeven in welke gebieden archeologische waarden zijn te verwachten. In de gebieden waar archeologische waarden zijn aangetoond en waar (zeer) sterke aanwijzingen voor archeologische waarden zijn (respectievelijk gebieden van archeologische waarde en gebieden met een hoge en middelhoge verwachting), mogen diepere graafwerkzaamheden pas worden uitgevoerd als hiervoor een vergunning is verleend. Betreft het een gemeentelijk archeologisch monument, dan is een vergunning vereist.

Voor een omgevingsvergunning kan vrijstelling worden verleend indien de verstoring plaatsvindt in een archeologisch waardevol gebied of verwachtingsgebied als aangegeven op de gemeentelijke archeologische beleidskaart. De beleidskaart hanteert een vierdeling voor de mate waarin archeologische waarden in de bodem kunnen worden aangetroffen. Deze archeologische verwachtingswaarden zijn gekoppeld aan een bepaalde verstoringsdiepte en een bepaald aantal m² te verstoren verwachtingsgebied. Hoe lager de verwachte archeologische waarden, hoe groter het aantal m² kan zijn waarbinnen een verstoring mag plaatsvinden of zijn vrijgesteld van archeologisch onderzoek. Bij een hoge verwachtingswaarde is het aantal m² waarbinnen een verstoring mag plaatsvinden echter aanzienlijk kleiner. Bij de bepaling van deze grenzen is voldoende rekening gehouden met de vraag wat er binnen het verwachtingsgebied aan archeologische sporen kan worden aangetroffen. In ieder geval moet het oppervlak dusdanig groot zijn dat voldoende informatie verkregen kan worden over de aard, het karakter en de datering van de (mogelijk) in de bodem aan te treffen archeologische sporen.

Om de regierol mbt archeologie goed te kunnen uitoefenen dient het college een archeologisch programma van eisen op te stellen waarmee eisen worden gesteld aan de uitvoering en het eindresultaat van archeologisch onderzoek. Vervolgens wordt van de opgraver verwacht dat hij in een plan van aanpak weergeeft hoe hij specifiek de gestelde kaders zoals omschreven in het programma van eisen denkt te gaan invullen. Op grond van artikel 24 kunnen vervolgens nadere regels worden gesteld met betrekking tot de feitelijke uitvoering (en het toezicht daarop) en de beoordeling van het plan van aanpak.

Hoofdstuk 7 Cultuurhistorisch waardevolle objecten

Artikel 28 t/m 32. Cultuurhistorisch waardevolle objecten

Naar analogie van de aanwijzing en registratie van panden en objecten op de gemeentelijke monumentenlijst kunnen er op de lijst van Cultuurhistorisch waardevolle objecten, "zaken" worden geregistreerd volgens een zorgvuldige procedure. Nadrukkelijk is gekozen om van Cultuurhistorisch waardevolle objecten te spreken, die van algemeen belang zijn en aan de openbare weg zijn gelegen en die qua schoonheid en vanwege het stedenbouwkundig-, architectonisch- en/of landschappelijk beeld van algemeen belang te zijn (voorheen werden voor deze objecten de termen beeldbepalende en beeldondersteunende panden gebruikt).

In deze verordening is gekozen om de erfgoedcommissie als deskundige aan te wijzen waar het gaat om aanwijzing en afbraak van gemeentelijke monumenten en Cultuurhistorisch waardevolle objecten. De erfgoedcommissie adviseert bij aanvragen om het wijzigen van rijks- en gemeentelijke monumenten en Cultuurhistorisch waardevolle objecten.

Zie voor de toelichting hoofdstuk 2 en 3 inzake aanwijzing en instandhouding van gemeentelijke monumenten.

Hoofdstuk 8 Schadevergoeding

Artikel 33. Schadevergoeding

De Afdeling rechtspraak van de Raad van State heeft uitgemaakt dat de monumentenverordening zonder een schadevergoedingsregeling rechtsgeldig is (BR 86,604). Voor het archeologische deel van de verordening dient echter, op grond van de Wet op de Archeologische monumentenzorg, wel een schadevergoedingsregeling in de verordening opgenomen te worden. Het veroorzaker-betaalt-principe, zoals dat in de memorie van toelichting van de Wet op de Archeologische monumentenzorg is verwoord, staat bij de afweging tot toekenning van schadevergoeding voorop en geldt voor alle in het eerste lid genoemde onderdelen. De gemeente zal zelf per geval moeten afwegen wat 'redelijk' of 'buitenproportioneel' is. In deze verordening is gekozen voor een gecombineerde schadevergoedingsbepaling,

---

waarin de specifieke gevallen zijn opgenomen op grond waarvan het college mogelijk een schadevergoeding aan een belanghebbende dient toe te kennen.

Artikel 34. Strafbepaling

Deze strafbepaling is met de komst van de Wabo alleen nog van toepassing op de nadere voorschriften die burgemeester en wethouders kunnen stellen op grond van artikel 9, derde lid. De strafbaarstelling van de omgevingsvergunning voor beschermde monumenten is geregeld in de Wet economische delicten (Wed). Het handelen zonder vereiste omgevingsvergunning of in strijd met de voorschriften daarvan wordt aangemerkt als economisch delict.

Artikel 154, lid 1, van de Gemeentewet laat een keuzemogelijkheid aan de raad om op overtreding van verordeningen straf stellen, maar geen andere of zwaardere dan hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van de tweede categorie, al dan niet met openbaarmaking van de rechterlijke uitspraak. In artikel 23 van het Wetboek van Strafrecht zijn de geldboetecategorieën opgenomen. De op te leggen boete voor strafbare feiten in de eerste categorie is maximaal € 370,- (2010); in de tweede categorie maximaal € 3.800,-; *tarief 2010*). Het is de gemeente niet toegestaan om een hogere geldboete op te nemen dan in genoemde categorieën. In de Monumentenwet 1988 is handelen in strijd met artikel 11 (het verbod om een monument zonder vergunning te wijzigen of af te breken) gekoppeld aan een geldboete van de vijfde categorie *maximaal € 76.000,- (tarief 2010)*.

Op gemeentelijk niveau is, gelet op de ernst van dit vergrijp, de hoogte van de strafmaat voor rijksmonumenten en de wens om enige preventieve werking te bereiken, de keuze voor de geldboete van de tweede categorie of een hechtenis van drie maanden voor de hand liggend.

Artikel 35. Toezichthouders

In dit artikel worden toezichthouders aangewezen overeenkomstig modelbepaling 90.M van de Aanwijzingen voor de decentrale regelgeving. De basis voor deze aanwijzingsbevoegdheid wordt gevonden in hoofdstuk 5 Awb, waarin algemene regels worden gegeven voor de bestuursrechtelijke handhaving van algemeen geldende rechtsregels en individueel geldende voorschriften. Toezichthouders worden in artikel 5:11 Awb omschreven als zijnde personen die bij of krachtens wettelijk voorschrift belast zijn met het houden van toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens enig wettelijk voorschrift, zodat de aanwijzing van toezichthouders derhalve in de Erfgoedverordening kan plaatsvinden.

In artikel 5:13 Awb is het evenredigheidsbeginsel neergelegd, wat inhoudt dat een toezichthouder zijn bevoegdheid slechts mag uitoefenen voor zover dit redelijkerwijs voor de vervulling van zijn taak noodzakelijk is. Een toezichthouder kan derhalve niet te allen tijde gebruik maken van alle bevoegdheden die in de Awb standaard aan toezichthouders worden toegekend. Steeds zal de afweging gemaakt moeten worden of het voor de vervulling van zijn taak redelijkerwijs noodzakelijk is. Bepalend hiervoor is de aard van het voorschrift op de naleving waarvan een toezichthouder moet toezien.

Op basis van artikel 5:15 Awb is een toezichthouder bevoegd elke plaats te betreden met uitzondering van woningen zonder toestemming van de bewoner. 'Plaatsen' is daarbij een ruim begrip en omvat niet alleen erven en andere terreinen, maar ook gebouwen (niet-woningen). Nadrukkelijk zij hier vermeld dat het college op grond van artikel 22 niet zelf opsporingsambtenaren aanwijst als bedoeld in artikel 141 Strafvordering. Dat kan en hoeft het college ook niet te doen aangezien artikel 142 lid 1 sub c Wetboek van Strafvordering regelt dat bij verordening aangewezen toezichthouders ook opsporingsbevoegdheid toekomt. Deze buitengewone opsporingsambtenaren hebben in de regel een opsporingsbevoegdheid voor een beperkt aantal strafbare feiten.

Hoofdstuk 9 Slot en overgangsbepalingen

Artikel 36. Inwerkingtreding

Bekendmaking van deze verordening moet op grond van artikel 142 van de Gemeentewet plaatsvinden tenminste acht dagen voor inwerkingtreding, tenzij anders aangegeven. In de verordening is bepaald dat de verordening in werking treedt met ingang van de dag nadat deze bekend is gemaakt.

De datum van inwerkingtreding is allereerst geregeld voor beschermde gemeentelijke (archeologische) monumenten, beschermde gemeentelijke stads- of dorpsgezichten, beschermde cultuurhistorisch waardevolle objecten (lid 1) en daarna voor rijksmonumenten (lid 2). Het eerste lid is gebaseerd op artikel 139 van de Gemeentewet. Hierin wordt de bekendmaking van verordeningen geregeld.

Artikel 37. Citeertitel

Dit artikel noemt de naam van de verordening.